

2

2022

ISSN-0207-4710

GÖYƏRÇİN

SAĞSAĞAN, TÜLKÜ VƏ CÜLLÜT

(İspan xalq nağılı)

Palid ağacının üstündəki yuvada sağsağan öz balaları ilə birlikdə xoşbəxt yaşayırdı. Bir səhər həmin ağacın dibinə bir Tülkü gəldi. Ağzı sulana-sulana yuxarı baxıb dedi:

-Sağsağan, mən acından ölürəm. Xahiş eləyirəm balalarından birini ver mən yeyim.

-Xeyir, mən balamı sənə verə bilmərəm. Hünərin çartırsa, ağaca çıxıb özün ye!

Tülkü dedi:

-Əgər sən öz xoşunla balalarından birini verməsən, quyruğumla palid ağacını kəsəcəm, yerə düşən yuvanın içindəki balalarının hamısını yeyəcəm.

Tülkünün quyruğu ilə palıdın gövdəsini döyəclədiyini gören sağsağan qorxdı. O biri balalarını qorumaq üçün zavallı quşciğazlardan birini aşağı atdı. Tülkü sağsağan balasını yeyəndən sonra çıxıb getdi.

Səhəri gün Tülkü yenə palıdın yanına gəlib dedi:

- Sağsağan, ay Sağsağan. Mən yenə bərk acmışam. Balalarından birini mənə ver yeyim.

Sağsağan həyəcanla dedi:

- Yox, bu dəfə verməyəcəm. Yemək istəyirsənsə, çıx yuvadan özün götür.

Tülkü yenə lovğa-lovğa dedi:

- Vermirsən, özündən küs! Quyruğumla palıdı kəsəcəm, yuvan yerə düşəcək. Mən də yavaş-yavaş balalarını hamısını yeyəcəm!

Tülkünün quyruğunu ağaca sürtdüyünü gören Sağsağan çox qorxdı, çarəsiz qalıb başqa bir cücəsini də yerə atdı. Tülkü onu da yeyib getdi.

Bu münvalla tülkü hər gün gəlir, Sağsağanı qorxudur, balalarından birini alıb yeyir, sonra meşəyə gedirdi.

Yuvada təkə bir bala qalmışdı. Nə eləyəcəyini bilməyən Sağsağan qışqırır, fəryad edirdi. Onun səsinə eşidən bir Cüllüt yaxına gəlib soruşdu:

-Ay Sağsağan, niyə özünü didib tökürsən. De görüm dərdin nədi?

Sağsağan dərdli-dərdli başına gələnləri danışdı. Cüllüt onu dinləyib dedi:

- Eh, sənin başın lap boş imiş ki! Heç Tülkü quyruğu ilə o boyda nəhəng palıd ağacını kəsə bilər? Bunun üçün iti, çox iti bir balta lazımdır. Bu dəfə Tülkü gələndə ona deyərsən:

*Sənin etdiklərinə
Nə qədər dözmək olar?
Heç quyruqla bu boyda
Palıdı kəsmək olar?*

*Quyruğun baltadımı,
Quyruğun mişardımı?
Balalarım öləndə
Heç gözün yaşardımı?*

*Nə istəyirsən, Tülkü?
Varmı bizə buyruğun?
Bir gün ələ keçəcək,
Sənin uzun quyruğun...*

Bu sözləri eşidən Tülkü təəccübləndi:

-Ey, Sağsağan, sən bu ağılın sahibi deyildin. De görüm bu sözləri sənə öyrədən kimdir?

-Kim olacaq? Mənim əmim qızı Cüllüt!

Tülkü hirsələndi:

-Yaxşı, indi gedib mən onun dərslərini verərəm.

Tülkü Cüllütü axtarmağa getdi. Gördü ki, quş başını qanadının altına qoyub yatmağa hazırlaşır. Tez pəncəsini Cüllütün üstünə qoyub kinayə ilə dedi:

-Günortan xeyir, ay Cüllüt!

Cüllüt özünü sındırmadı:

-Günortan xeyir, cənab Tülkü! Səni buralara gətirən səbəb nədir?

-Əslində elə bir səbəb yoxdur. Yeməkdən sonra dincəlməyə yer axtarırdım. Olarmı səninlə yanaşı uzanıb bir az mürgüləyim? Yuxudan qalxandan sonra söhbətləşərik.

-Olar, əlbəttə, olar.

Pəncəsini Cüllütün üstündən götürməyən Tülkü soruşdu:

-Sən yatanda elə bircə gözünü yumursan?

-Sənin kimi dostlarla yatanda, bəli. O biri gözümle dörd tərəfə baxıram.

Tülkü dedi:

-Yaxşı, çox əziyyət çəkməyəsən deyə səni elə indicə udacam. Çünki sənin əmin qızı bu gün mənə ac qoyub.

-Hə, başa düşdüm. Udmağına udarsan, ancaq səndən bir xahişim olacaq.

-Nə xahiş?

-Məni udandan sonra palıd ağacının dibinə gedib bərkədən qışqır ki, mən nahar üçün qarğıdalı aldım.

Tülkü belə də elədi. Palıdın dibinə gəlib qışqırdı:

- Mən nahar üçün qarğıdalı aldım.

-Bir az da bərk qışqır:

- Mən nahar üçün qarğıdalı aldım.

-Bir az da, bir az da bərk qışqır:

-Mən nahar üçün qarğıdalı aldım...

- Daha ucadan, daha yüksək səsle, mənim əmim qızı kardır axı!

Sonra Tülkü var gücü ilə qışqırdı:

- Nahar üçün qarğıdalı aldım!

O, ağzını geniş açan kimi Cüllüt pırr eləyib uçdu və dedi:

- Hə, axmaq Tülkü, salamat qal! Yüz dəfə özündən deyəndə, bir dəfə də bizi xatırla.

Tərcümə edən: R.Y.Əliyev